

Bécsi László

Képzések a hatékony és biztonságos tűzoltói beavatkozások érdekében

A nagymértékű fluktuáció következtében a fő feladat a gyorsított ütemű továbbképzések számának, színvonalának és gyakorlatiasságának növelése, az, ellenőrzés fokozása, valamint a jogszabályok és belső szabályok módosítása. Mi történt a gyakorlatban a gáz, az elektromos áram és a vasúti baleseti beavatkozások hatékonyságának és biztonságának javítása érdekében?

Új jogszabályok, ellenőrzés

A jogszabályokat, főigazgatói utasításokat széleskörű véleményezéssel, külső szakemberek bevonásával elkészítettük. Az ellenőrzések hatékonysága illetve a kárhelyeken történő biztonságos feladat végrehajtás érdekében minden megyében készenlétbe állt a katasztrófavédelmi műveleti szolgálat. Az ott szolgálatot teljesítő parancsnokok feladata többek között a helyszínen felügyelni a beavatkozásokat, mind szakmai mind biztonsági szempontból.

A vezetői és a végrehajtói állomány is megfiatalodott. Jelenleg a hivatásos tűzoltó-parancsnokságokon több mint 1200 fő rendelkezik tűzoltás/műszakimentés-vezetési jogosultsággal. Gyakorlati éveik számát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy 100 fő féléves, 230 fő egy éves vezetői „tapasztalattal” rendelkezik. A kárhely-parancsnokokból közel 500 fő 3 év alatti vezetői beosztásban eltöltött idővel rendelkezik.

Speciális képzési rend

Jelenleg nem hagyatkozhatunk csak a tapasztalatokon alapuló ismeretek elsajátítására. Az úgynevezett „nagy öregek”, mentorok nem állnak a kezdő vezetők, beosztottak mellett és nem tanítják őket a gyakorlati fogásokra. Ezért is fontosnak tartjuk a speciális képzések szervezését. A káresetek felszámolása során a biztonságon van a hangsúly! Biztonságos területre kell menteni az állampolgárokat, anyagi javaikat, mindezt úgy, hogy a beavatkozók is biztonságban tudják feladatukat végrehajtani. Ezt a feladatot csakis a megfelelően felkészített, kiképzett állománnyal lehet végrehajtani. A veszélyhelyzetekre történő felkészülést pedig a témát legjobban ismerő külső szakemberek bevonásával oldjuk meg.

Ezért a speciális területek – *a gázvezetékek-rendszerek sérülésénél, elektromos áram jelenlétében, vasúti eszközök káreseményeinél* – megismerése érdekében országos felkészítéseket, gyakorlatokat szerveztünk.

Gázipari balesetek

A gáziparban előforduló balesetekre való felkészülés céljából az E.ON Nagykanizsai tanpályáján speciális elméleti és gyakorlati továbbképzést szerveztünk a tűzoltás, kárelhárítás irányításában résztvevők számára. A képzésen 630 fő vett részt az ország minden területéről. A 4 óra elméleti és 2 óra gyakorlati foglalkozás tematikája többek között ismereteket tartalmazott a gázelosztó rendszerek bemutatásáról, a földgáz tulajdonságairól és a gázelosztó hálózatok üzemeltetéséről, üzemzavarairól.

Az elméletben elsajátított anyag szemléltetése a tanpályán található eszközök, szerelvények bemutatásával folytatódott. A résztvevők megismerhették a nyomásszabályozó szekrények, elzárók, fali felállások, nyomásszabályozók és mérési pontok, potenciálmérő helyek, szivárgásellenőrző műszerek, jelzőtáblák gyakorlati kivitelezését, azok biztonságos működtetését, veszélyhelyzetben azok kezelését. Majd ezt követően igazán látványos, hatásos

bemutatók keretében megtapasztalhatták a földgáz égésének, robbanásának tipikus vészhelyzeti szituációit.

Beavatkozás elektromos áram jelenlétében

A hivatásos és az önkormányzati tűzoltóságok vezetőit – összesen mintegy 500 főt – az E.ON hajtásüzemeltető és a szigetvári illetve az ELMŰ budapesti tanpályáján speciális elméleti és gyakorlati képzésben részesítették. A cél az elektromos üzemzavarok, haváriahelyzetek szakszerű elhárításával kapcsolatos ismeretek elmélyítése érdekében a fő témák:

- az energiaátviteli hálózatok, az eltérő feszültség szintek helyszíni felismerése,
- a villamos berendezések meghibásodása, azok lehetséges élet és vagyonbiztonsági következményei, illetve
- elhárításuk lehetséges módjai,
- a kis, közép és nagyfeszültségű berendezések közötti különbségek,
- a közterületi elektromos rendszereket, felszereléseket, berendezéseket.

A tanpályák hűen modellezik a villamosenergia-iparban ténylegesen előforduló helyszíneket, berendezéseket és eszközöket. A létesítményben a vészhelyzetek, a különböző típusú és feszültségű berendezések mellett az áramütéses balesetek megelőzése, a feszültségmentesítés, az oszlopról való mentés eszközeivel és módszereivel is megismertek a képzésben résztvevők. A gyakorlati bemutatón az elektromos áram jelenlétében végzett beavatkozások alkalmával fellépő veszélyforrások kerültek terítékre.

A tűzoltók képet kaphattak az áramszolgáltatóknál lévő üzemirányítási rendszer felépítéséről, a szerelők készenlétéről, a hiba és az üzemzavar elhárításának mechanizmusáról. Az előadásokon elhangzott, hogy az utóbbi években lecsökkent a készenlétet tartó ún. szerelőpárok száma, ami komoly fennakadást jelenthet mindkét fél számára. A képzés konzultációs jellege elősegítette a jövőbeni szorosabb együttműködést, melynek alapja a közvetlen kommunikáció az áramszolgáltatók üzemirányítói és a beavatkozó egység parancsnokai között.

Átfogó képet adtak az áramszolgáltatók működéséről, beavatkozásaik lehetőségeiről, és megfelelő instrukcióval szolgáltak a beavatkozás lehetőségeiről. A rendelkezésünkre bocsátott oktatási segédleteket a beavatkozási állomány továbbképzésénél használjuk fel.

A képzések eredményességét tovább kívánjuk fokozni azzal, hogy a közeljövőben a rajparancsnokok, szerparancsnokok számára is képzést tartunk.

Vasúti balesetek

A vasúti közlekedés során történt balesetek kezeléséhez szükséges vasúti ismeretek megszerzése érdekében a MÁV-Trakció Zrt.-vel szerveztünk képzést. A 626 szolgálat- és rajparancsnok (hivatásos, önkormányzati) a vasúti járművekben keletkezett tüzek oltásához,

illetve a vasúti pályákon történő műszaki mentésekhez szükséges információkat sajátította el. A felkészítés során a kapcsolatfelvétellel összefüggő ismereteket, a beavatkozási lehetőségeket és a járművek felépítését ismerték meg. A képzés a MÁV-Trakció Zrt. 12 telephelyén zajlott.

A résztvevők a kommunikáció, az együttes kárfelszámolás témakörei mellett a vasúti létesítmények megközelítéséről, a vasúti forgalom szabályozásáról, a vasútra jellemző sajátos veszélyforrásokról, a helyszíni intézkedésekről, valamint a mentési munkát nehezítő körülményekről szereztek ismereteket. A gyakorlati foglalkozáson a vontató járművekkel, ezen belül a dízelmozdonyok járműszerkezeti felépítésével, az erőátviteli rendszer általános tudnivalóival, a gépészeti telephelyeken rendelkezésre álló mozdonytípusok sajátosságaival találkoztak a hallgatók, de megtekintették a gépészeti berendezések elhelyezkedését, valamint a feszültségmentesítés módját is. Ezek mellett a vontatott járművek statikáját, a járművek gyenge pontjait, a járművek emelési pontjainak elhelyezkedését és ezek jelölését tanulmányozták, továbbá az oktatók szemléltették a személyszállító járművek nyílászáróinak vésznyitási lehetőségeit is.

A képzések értékelése

A továbbképzéseket a résztvevő állomány megkérdezésével is értékeltük. Az értékelés anonim módon történt, s a résztvevők több mint 60%-a kitöltötte a kérdőívet.

A gázos képzést összességében 65%-a *jóra*, 18%-a *nagyon jóra*, az előadások tartalmát 64%-a *jónak*, míg 24%-a *nagyon jónak* értékelte. 55%-a gondolta úgy, hogy a továbbképzés

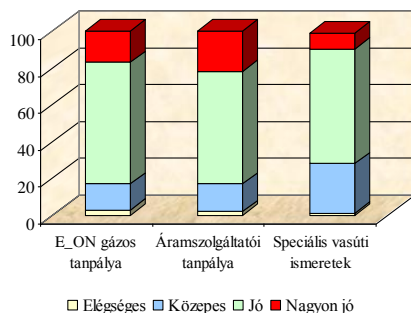

„jelentősen” segítette a munkájukat. 54%-nak közepes, 39%-nak jelentős mértékben adtak új ismereteket az előadások.

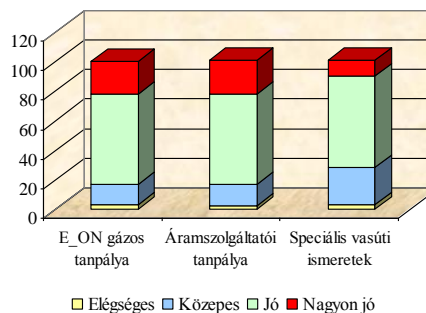
Az áramszolgáltató területen a válaszadók 62%-a összességében *JÓ-ra*, 22%-a *NAGYON JÓ-ra* értékelte a továbbképzést. Az előadások tartalmát a válaszadók 61%-a jónak, míg 23%-a nagyon jónak ítélte meg. Az értékelők 51%-a gondolta úgy, hogy a továbbképzés „jelentősen” segítette a munkájukat. 45%-nak közepes, 40%-nak jelentős mértékben adtak új ismereteket az előadások.

A speciális vasúti ismeretek továbbképzést a válaszadók 62%-a összességében *JÓ-ra*, 9%-a *NAGYON JÓ-ra* értékelte. Az előadások tartalmát a válaszadók 62%-a jónak, míg 11%-a nagyon jónak ítélte meg. A válaszadók 44%-a szerint a továbbképzés „jelentősen” segítette a munkájukat. 45%-nak közepes, 45%-nak jelentős mértékben adtak új ismereteket az előadások.

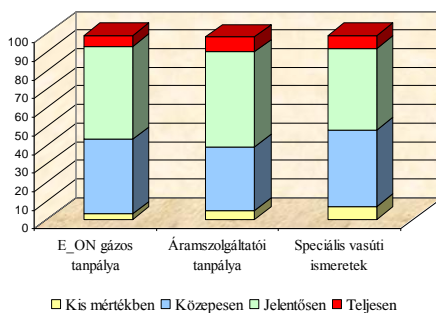
A továbbképzések értékelése

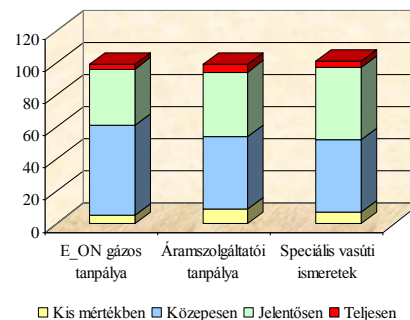
Előadások tartalmának értékelése

Az előadások értékelése a munka elősegítésének szempontjából

Az előadások értékelése az új ismeretek alapján

A képzések eredményességéről megállapíthatjuk, hogy a gyakorlati tapasztalatokat jól tudják hasznosítani a mindennapok eseményeinél, illetve a végrehajtó állomány további felkészítésénél is. Ezt jól szemlélteti, hogy a kérdőíveket megválaszolók több mint 98%-a fontosnak tartja, hogy a jövőben is legyenek központi, szakmai továbbképzések. Bár a vasúti továbbképzés még csak most fejeződött be, de már megkezdődött a következő képzés szervezése, ami terveink szerint a gáz és cseppfolyós halmazállapotú szénhidrogén tároló telepek és szállító vezetékek problémakörével foglalkozik

Bérczi László t. dandártábornok
Országos Tűzoltósági Főfelügyelő